

TÁRGY:	Építészeti alapismeretek	TANÉV	FÉLÉV	ÉVFOLYAM
ELŐADÓ:	Vasáros Zsolt DLA egyetemi docens Helfrich Szabolcs egyetemi adjunktus	2009/2010	I.	N.III. Műszaki menedzser

A modernizmus kezdetei Óravázlat

- A 19. században gyors egymásutánban megismétlődnek a történelmi stílusok (neo...), majd ezek ötvözete (eklektika).
- A kiüresedett, jelentését veszített formavilág ellen lázad a szecesszió (Victor Horta, Antoni Gaudí, Hector Guimard).
- Eközben Amerikában magasházak épülnek (Charles Atwood, James Bogardus, Louis Sullivan). Bár a korai kezdeményezések biztatóak, az építészet radikális megújításának eszméje nem Amerikában születik meg.
- A 20. század elején a festészetben éppúgy, mint az építészetben, számtalan új irányzat, új gondolat, új gondolkodó van egyszerre jelen. Sokrétű, sokszor ellentmondásos útkeresés zajlik (Antoni Gaudí, Louis Sullivan, Frank Lloyd Wright, Otto Wagner, Adolf Loos, Henry van der Velde, Peter Behrens stb....., Gustav Klimt, Pablo Picasso, Henri Rousseau, Marcel Duchamp, stb.....)
- A robbanásszerűen változó világ (iparosodás, városok fejlődése, közlekedés fejlődése, gépek fejlődése), a művészetekben a minden addigival dacoló szecesszió túlláradó érzelmességével való szembefordulás, az első világháború borzalmai, az utána jelentkező lakásigény mind az avantgárd irányzatok megerősödését segítették. (Kazimir Malevics: Fehér alapon fehér négyzet; Piet Mondrian, Theo von Doesburg, Moholy-Nagy László, Vlagyimir Tatlin, Paul Klee, Huszár Vilmos, Kandinszkij, El Liszickij....)
- Adolf Loos: „Díszítés és bűnözés”, 1908.
- Peter Behrens: AEG turbinagyár, 1909.
Walter Gropius, Adolf Meyer: Fagus kaptafagyár, 1911
- ABSZTRAKCIÓ, KONSTRUKTIVIZMUS, FUNKCIONALIZMUS, KUBIZMUS, PURIZMUS, FUTURIZMUS, NEOPLASZTICIZMUS, SZUPREMATIZMUS...
- BAUHAUS 1919-1928 Walter Gropius, 1928-1932 Hannes Meyer
Cél: újra egységet teremteni a kézművesség és a művészet között, összhangba hozni a kézműves tervezést (művészet) a gyári termeléssel (iparművészet).
Épületek tervezésénél a racionális gondolkodás párosul a modern esztétikával. Optimalizálják a közlekedőket, előtérbe kerülnek a tervezés során az akusztikai, a hőtechnikai, az épületvillamosági szempontok stb....
A modern építészeti szakítani kívántak minden addigi hagyománnyal, és az építészetet az anyagra, szerkezetre, funkcióra kívánták visszavezetni, a formát pedig az előző háromból kívánták származtatni.
A befogadó közönséggel kezdetektől fogva konfliktushelyzetben van a modern építészet, mert figyelmen kívül hagyja a közönség vizuális tradícióit és azt az igényét, hogy társadalmi rangját klasszikus elemek segítségével reprezentálja.
- De Stijl 1917-1931
Theo von Doesburg, Piet Mondrian, Gerrit Ritveld
Neoplaszticizmus, Schröder-ház,
- Le Corbusier
Citrohan-ház, 1922 – későbbi alaptípus
Villa Savoye, 1929
Az új építészet 5 pontja:
  1. A talaj szintjéről pillérekkel felemelt tömeg
  2. Szabad alaprajz
  3. Szabad homlokzat
  4. Hosszú vízszintes szalagablakok
  5. Tetőkert
- Mies van der Rohe
Barcelona-pavilon, 1929.
Tugendhat-ház, 1930.

Ajánlott irodalom:

- Bonta János: *Modern építészet 1911-2000*, Budapest, Terc, 2002.
- Kenneth Frampton: *A modern építészet kritikai története*, Budapest, Terc, 2002.
- Edina Bernard: *A modern művészet*, Budapest, Helikon, 2000.